

Egyedül nem megy KISTÉRSÉGEK ÉS TÁMOGATÁSUK

Az Országgyűlés május 10-én fogadta el az önkormányzatok kistérségi társulásairól szóló törvényt. A kormány eredeti szándéka szerint a – kötelező társulásokról szóló – döntés az átfogó közigazgatási szolgáltatás-korszerűsítési program első állomása lett volna. Nem olcsó, hanem hatékony és takarékos államra van szükség – mondta parlamenti vezetőjében *Lamperth Mónika* belügyminiszter. Az ellenzék azonban az önkormányzatiság sérelmét látta az előterjesztésben és kizárólag az önkéntes társulás elvét támogatta.

A kistérségnek három meghatározó feladata lett volna: az önkormányzati közszolgáltatás megoldása, a területfejlesztés, harmadrészt pedig a speciális szaktudást igénylő államigazgatási feladatok ellátása. A magyar önkormányzati rendszerben számos alacsony lélekszámú és hátrányos helyzetű, kis teljesítőképességű települési önkormányzat működik. Ezek egy része nem képes a közszolgáltatások megfelelő színvonalú, önálló ellátására.

Lamperth Mónika szerint a szabad társulás alkotmányos alapelve a kötelező társulásokkal nem sérül. Az alkotmány kiegészítése kizárólag a többcélú kistérségi

társulás törvény által történő létrehozását írja elő, a feladatokkal arányban álló állami támogatás biztosításának

egy átfogó kistérségi normatívát. Így a többcélú kistérségi társulások működési támogatása tizenkét-tizenhárom nor-

Lamperth Mónika: Fontos, hogy a legkisebb települések lakosai a helyben nem biztosítható közszolgáltatásokhoz elérhető közelségben és növekvő színvonalon jussanak hozzá.

kötelezettségével. E megoldás nem csorbítja, hanem kiterjeszti egyébként az általam is igen kiemelten fontosnak tartott települési autonómiát, hiszen a terhek csökkentésével utat nyit az önként vállalt feladatok szélesebb köre előtt – mutatott rá a belügyi tárca vezetője. Szerinte nemcsak a kistérségi feladatok megfelelő színvonalú ellátása lenne biztosított, hanem megoldást nyerne az önkormányzati finanszírozási rendszer egyik régi problémája is.

Ma túlságosan szétaprózott, áttekinthetetlen a normatív állami hozzájárulások rendszere, alig van kérdés, amiről helyben dönthetnek az arra legilletékesebbek. A tárcavezető szerint ezért ennek a megoldása az önkormányzati finanszírozási reform egyik fontos pillére. Az eredeti terv szerint ágazatonként vezettek volna be egy-

matíva útján megoldható lenne. Ennek révén csökkenne a forráshiányos, kiegészítő állami támogatásra szoruló önkormányzatok száma.

Papírtigris és falurombolás

Az ellenzék kemény bírálat alá vette az előterjesztést. Egyik fő kifogásuk az volt, hogy nincs átfogó közigazgatási, államigazgatási koncepció. Elfogadhatatlannak tartották azt is, hogy kerettörvénynek fogják fel a törvényjavaslatot, amelynek részleteiről később döntenek. – Azt vártuk, hogy a kistérségek tigrissé válhatnak, de nem fogatlan papírtigrissé, amelynek nincs megfelelő pénzügyi alapja – mondta a fideszes *Tóth Imre*.

Szentgyörgyvölgyi Péter (MDF) egyenesen falurombolásról beszélt. – A kötelező alapfeladatok valóban

A közeljövőben nem alakulnak kötelező kistérségi társulások, mert a parlamenti ellenzék nem értett egyet sem az alkotmány, sem az önkormányzati törvény ilyen irányú módosításával. Így a kormányrendeletben már korábban kijelölt 168 kistérségi települései önkéntesen vállalkozhatnak közös feladatellátásra. Az az eredeti kormánypárti elképzelés sem valószínű, hogy a társulások államigazgatási feladatokat, s ahhoz rendelt normatívát kapjanak. Az idén 7 milliárd forintot fordít a központi költségvetés a kistérségi feladatellátás támogatására. A társulásokat június 30-áig alapíthatják meg a plusz pénzre pályázni kívánó települések.

szoros összefüggésben állnak az önkormányzati törvénnyel. Hogy ezt esetleg nem tudja egy kistélepülés ellátni, és saját elhatározásából megállapodást köt valamely mással, ez értékelhető. De hogy valaki más, tehát egy törvény mondja meg, hogy mit csináljon az önkormányzat, ez teljességgel elfogadhatatlan. Volt már Magyarországon egy kísérlet az ilyen jellegű összevonásokra, körzetesítésnek hívták itt nálunk finoman, Romániában másként mondták, falurombolásnak – jelentette ki.

Hiányzik az átfogó reform

A Fidesz egyik vezérszónoka, *Mikes Éva* azt hiányolta, hogy – bár Magyarországon a társulási kedv igen alacsony – nincsenek olyan ösztönző erők beépítve a rendszerbe, amelyek felismertetnék a településekkel a társulások valódi hasznát. Képviselőtársa, *Hargitai János* szerint, ami itt elindult, az a lehető legdrágább közigazgatási szervezet lesz. – Települési szint, kistérségi szint, a megyék sorsa egyelőre eldöntetlen, marad minden, és gondolkodnak a régiókról is. Plusz itt van a területfejlesztés intézményrendszere ezzel

párhuzamosan. Mindez nem-hogy leegyszerűsítene és olcsóbbá tenné a rendszert, hanem a rendszer elburjánzásához lesz csak jó – vélte a képviselő. Hozzátette: a kistérségi szint kialakítása lesz az első lépés ahhoz, hogy hatásköröket vonjanak el a kicsi településektől, és ezzel önkormányzatiságukat kiürítsék.

Balsay István (Fidesz) arra hívta fel a figyelmet, hogy csak akkor szabad az alkotmányt módosítani, ha annak ötven évre előre látják a következményeit. Ezzel szemben most arról van szó, hogy a törvényjavaslat kísérletet tesz, arra hogy elfedje a sikertelen közigazgatási reformot. A döntő kérdés azonban az önkormányzatok finanszírozása és feladatmegoldása.

Az MDF vezérszónoka egyebek között kétségbe vonta, hogy érdemi egyeztetés, véleménykérés lett volna. Az a 700 polgármester, aki a miniszter szerint ugyanis visszaigazololta, hogy érdekelt a reformban, szerinte csak egy általános jellegű levélre reagált. – Én magam is visszaigazolhattam volna miniszter asszonynak, hogy érdekelt vagyok a reformban, mert ha valaki ezt a levelet elolvassa végig, behelyettesíti egy

Hétmilliárddal ösztönzik a társulást

Az idén 7 milliárd forintot fordítanak a kistérségi feladatellátás támogatására. A kormányrendelet alapján június 30-áig alapíthatnak kistérségeket a települések. A pályázatokat augusztus 15-éig bírálja el a belügyminiszter. A társulások 20–120 millió forint közötti támogatást igényelhetnek: 80–120 millió támogatáshoz azok juthatnak, ahol az adott kistérséghez tartozó valamennyi önkormányzat csatlakozik a társuláshoz, és vállalják legalább három közszolgáltatás – a közoktatási, illetve a szociális és egészségügyi – közös ellátását. Emellett legalább három évre vállalják a területfejlesztési feladatok közös végzését. Alacsonyabb összegű, 20–50 millió közötti támogatásra jogosult a társulás, ha a kistérség településeinek több mint fele hozta létre, és legalább három közszolgáltatás ellátását vállalja. Ebből kettőt a közoktatás, a szociális intézményi vagy az egészségügyi ellátás közül kell választani, további egy feladat pedig a kormányrendeletben felsoroltak közül választható. A társulások még dönthetnek további, szintén a kormányrendeletben szereplő feladatok közös ellátása mellett. Több kistélepülési intézményvezető, iskolaigazgató, háziorvos is aggódik amiatt, hogy az összefogás újabb intézménybezárásokban, összevonásokban nyilvánul meg.

egész más szóval azt a sorrendet, ami abban van, akkor akár a sporttörvényről is lehetett volna szó – mondta *Gémesi György*. Hozzászólásának fő mondanivalója azonban az volt, hogy a javaslat nem oldja meg az önkormányzati rendszer alap problémáját: nem kerül a rendszerbe több pénz. – Mitől fog jobban működni kistérségi szinten, mondjuk, a logopédia, a nevelési tanácsadó, a gyógytestnevelés? Ki teszi hozzá a pénzt? A településektől összeszedjük? Eddig sem tudták biztosítani! – fejtette ki a képviselő.

Rendszer nincs kötelező kistérség nélkül

Átlátható szisztémát kell kialakítani, amely a kötelező kistérségi társulásokkal átfedés és ismétlés nélkül alkot rendszert – hangsúlyozta két szocialista képviselő, *Varga László* és *Wiener György* is. Az utóbbi hónapja az MSZP vezérszónokaként kifejtette: már ma is vannak lélekszámhoz kötött feladatellátások, anélkül, hogy bárki ebben az önkormányzatiság létét, megszűnését, halálát vizionálná. Az autonómiát tehát, ez sem gazdasági, sem jogi értelemben nem sérti – állapí-

Gémesi György: Ha nem kerül a rendszerbe több pénz, akkor igazgathatjuk jobbra, igazgathatjuk balra, nem fog úgy működni, ahogy mi azt szeretnénk.

totta meg. A képviselő szerint a közös feladatellátás gondolata már a '90-es évek legelején, a konzervatív oldal politikusainak agyában is megfogant. – A Belügyminisztériumban 1993 őszén elkészült törvénytervezet a kötelező társulások megteremtését is szükségesnek tartotta. A kötelező társulások gondolatával az akkori kormánypártok szakpolitikusi is egyetértettek – mondta.

A két oldal között egyenúlyozott az alkotmány és az önkormányzati törvény módosításakor tartózkodó SZDSZ vezérszónoka, *Gulyás József*. Egyetértett azazal, hogy a közigazgatási reform első lépését a kistérségek szintjén kell megtenni. – Az SZDSZ a rendszerváltás egyik fő értékének tartja, hogy a magyar településeken szabad választások útján megalakultak a helyi önkormányzatok. Fontos érték az önkormányzatiság részeként a szabad választás, az önkéntesség elve. Ezt a liberális elvet kívánatosnak tartjuk az önkormányzatok együttműködése, társulása során is – hangsúlyozta a képviselő. Ugyanakkor érthetőnek tartotta azt az igényt, hogy a kormány gyorsítsa fel a reformokat, teremtsen meg a kistérségi feladatellátás jogszabályi és finanszírozási feltételrendszerét. Szükségeseznek tartják azonban, hogy széles szakmai támogatottság és politikai konszenzus legyen a javaslat mögött.

Németh Era

Döntés a címzett támogatásokról

Hetvenöt új beruházás indul

**Egyetlen beruházás sem marad el amiatt, mert a kormány idén költségta-
karékosági intézkedésekre
kényszerülve a korábbi évek-
hez képest szűkítette az ön-
kormányzatok fejlesztési
lehetőségeit. Ezeket átüte-
mezik – ígérte a címzett
támogatásokról szóló sza-
vazás előtt Lamperth Móni-
ka belügyminiszter. Az idén
75 beruházás indulhat, kö-
zelítőleg 77 milliárd forin-
tos összköltséggel, amihez
a központi költségvetés 62
milliárd forint címzett támo-
gatást biztosít.**

Már csak az i-re kell feltennie a pontot az Országgyűlésnek azzal, hogy lapzártánk után elfogadja az idei új címzett támogatásokról és néhány korábbi beruházás feltételeinek módosításáról szóló előterjesztést. A vitában az ellenzéki képviselők különösen azt kifogásolták, hogy a költségtakarékosági kormányintézkedések miatt majd beruházások maradnak el. Ezt *Lamperth Mónika* belügyminiszter határozottan – egyetlen beruházás sem marad el, legfeljebb át kell ütemezni őket – mondta.

Annak bizonyítására, hogy a helyzet nem rosszabb, mint a megelőző években, a belügyminiszter felidézte a korábbi döntéseket. Eszerint 2002-ben címzett támogatással 44, 56 milliárd forint összköltségű beruházás indult el. Egy évvel később 55,

több mint 70 milliárd összköltséggel, 2004-ben pedig 75 beruházás indulhat, közelítőleg 77 milliárd forintos összköltséggel. A központi költségvetés ehhez közel 62 milliárd forint támogatással járul hozzá. – Tehát nagyszámú fejlődés van, ami bizonyítja azt, hogy – a takarékos működési döntések és intézkedések ellenére – a 2004. év a fejlesztések éve – vélte *Lamperth Mónika*.

Szakmai szempontok

Az idei új címzett támogatási igények feldolgozásakor a javaslat indoklása szerint a következő általános szempontok vezérelték a döntéselőkészítőket:

- a beruházás a központi források hatékony felhasználásával valósuljon meg, a költségtakarékoság követelményeinek megfelelően,
 - a közösen ellátott feladatok, a területi szolgáltatásokat végző intézmények előnyben részesüljenek,
 - az igénybenyújtó önkormányzat anyagi erőihez mérten saját forrást is felhasználjon a beruházás megvalósításához,
 - mindegyik megyében legalább 1–2 beruházás részesüljön támogatásban.
- Ágazatokra lebontva a megvalósítandó beruházások főbb jellemzői a következők voltak:
- Az egészségügyi beruházások közül azon kórházak rekonstrukcióját támogatták, amelyeknél azt kiemelt területi, orvos-szakmai szempontok indokolták. Továbbá azokat,

amelyek először részesülhetnek címzett támogatásban.

- A szociális ágazatban a szociális törvényben meghatározott kötelező önkormányzati feladatok ellátásához szükséges beruházásokat részesítették előnyben.

- Az oktatási ágazatban a halaszthatatlan rekonstrukciós munkálatok kaptak elsőbbséget. Megvalósításuk körzeti célokat szolgál, s a növekvő tanulólétszám által is indokolt létesítményellátottsági hiányokat pótolnak, valamint lehetővé teszik a gazdaságos üzemeltetést. Ugyancsak prioritást kaptak az igazolhatóan növekvő gyermeklétszámú, elsősorban a nagyvárosi agglomerációkban található települések óvodai és általános iskolai férőhely bővítései.

- A kultúra területén a művészeti tevékenységeknek, alkotómunkának, a többfunkciós kulturális intézményeknek otthont nyújtó objektumok létesítésének, a törvényben meghatározott önkormányzati közművelődési és nyilvános könyvtári ellátási, valamint levéltári és múzeumi feladatok végrehajtását biztosító létesítmények építésének és rekonstrukciójának támogatását tartották indokoltnak.

- A vízgazdálkodási ágazat esetében a szennyvízelvezetést, -tisztítást, valamint a víz-ellátást szolgáló beruházásoknál és a belterületi vízrendezés esetében egyaránt csak a költségtakarékos beruházások indítását javasolták.